

Tájékoztató

Nemrégiben tanulmányt közöltünk lapunkban Szentkuthy Miklósról, a Szent Orpheus breviáriuma szerzőjéről. Most jelent meg a „breviárium” III. kötete, **Kanonizált kétségbeesés** címmel. Akárcsak a sorozat többi tagja, ez is a régmúltba kalauzolja az olvasót. De az idő itt sem befejezett, végérvényes, hanem szüntelenül alakuló, képlékeny, mintha az író ezzel is hangsúlyozná, hogy a legfontosabb az ember és az emberi cselekvés iránya, amely sokszor buktatókon, kihagyásokon, mély völgyeken keresztül ugyan, de végső soron a jó felé mutat, és egy világon túli Akarat létezését látszik igazolni. A „széthulló irodalom” korában (erről már Babits Mihály is szólt, Jonesco drámáiban pedig többször is viszsza-vissza a kultúra széthullásának látomása) Szentkuthy Miklós valami újra, egészre törekszik, mintegy az emberben való hitét bizonyítandó.

Annak idején a **Magyarok** című lap hátsólapján Szentkuthy Miklós írta az egyik legizgalmasabb, legtalálóbb jellemzést **Weöres Sándor** költészetéről. Weöres is új és új meglepetésekre képes, bár újabban gyakran ő maga ad kulcsot olvasói kezébe titkok megfejtésére. Egy ilyen „kulcs” a **III vers** című gyűjtemény, amely egyszerre idézi az egyetemesegget, melyet Weöres állandóan megkísért lírájában, s a költő portréját is, mely alighanem mai költészetünk egyik legjelentősebb képmása.

S még egy „kulcs”, de egy másik életműhöz: Rába György **Idegen ünnepek** (Magvető) című műfordításkötete. Rába a modern költői törekvések egyik legizgalmasabb, legeredetibb képviselője, annál érdekesebb hát nyomon követni azt a kalandozást, amelynek során ő is meghódítja az ízléséhez, érdeklődéséhez leginkább közel álló alkotókat. Nemcsak szépségeket kínál ez a felfedező út, hanem annak példáját is, hogyan győzi le a tehetség és a szívós akarat a fordítás szinte szisztematikus munkája közben feltornyosuló nehézségeket.

Nemrégiben második kiadásban jelent meg a vatikáni magyar gyóntató, Rákos Raymund **Népimádkönyve** (Róma, 1973). Rendkívül ökonomikusan, jó beosztásban követi nyomon az egyházi élvonalosabb eseményeit, és emellett tömör, kifejező imádságokat tartalmaz szinte minden emberi helyzetre. Természetesen egy imakönyvtől leginkább azt reméljük, hogy hű társunk legyen. Rákos Raymund **Népimádkönyve** ilyenek ígérkezik, s egyben annak bizonyosága, hogy az egyszerűség is kínál nagyszerűséget.

A **Szolgálat** a „Reménységünk Istene” mottó köré építi 22. számának gazdag anyagát. „A remény — hiányelvk” ez volt az osztrák rádió hittani sorozatában a reménységgel foglalkozó fejezet címe. Holott a kereszténység lényege a remény; remény abban, hogy bízhatunk Isten végtelen jóságában és szeretetében. Ezt az érzést igyekszik felkelteni és erősíteni a lap, amely a többi között **Sunenens** biboros izgalmas, önelemző tanulmányának fordítását is tartalmazza „A remény az egyházban — ma” címmel. A **Halottaink** rovatban szép megemlékezést olvashatunk **Zimándi P.** Istvánról, aki a **Vigiliának** is munkatársa volt.

Zimányi Rudolf, az Egyesült Államokban élő pap-költő, aki 1968-ban már megjelentett egy verseskötetet. A régi körben-t most **Szomjúság** címmel gyűjtötte kötetbe újabb termését. (Amerikai Magyar Írók). Ez a második kötet jelentős fejlődést mutat, s azt látszik igazolni, hogy a szerző — aki különben Mauriacnak is kitűnő ismerője — elsősorban az élet drámáját fogalmazza meg nagy erővel, belülről fakadó hitellel. Ver-

selben ott él a magyar költészet hagyománya, s talán ennek a mindig élő hagyománynak és az új környezetnek a disszonanciája okozza versei jó értelemben vett költői feszültségét.

Ez az elentét, mely sokszor tragikussá és kilátástalanná válik, a magyar emigráció szinte minden költőjét megkísérti. Még az olyan tág érdeklődésű, a modern formanyelvet oly ötleletesen kezelő költők is, mint **Sz. Kanyó Leona**, akinek **Tűzjáték** című verseskötete az avangard és a klasszikus ízlés összebékítésének érdekes kísérlete. Ritka az olyan meditatív, szemlélődő alkotás, mint a világhírű orvosprofesszor, **Szirmay Endre** — a híres vajdasági költő, **Szirmay Rudolf** fia, és bibliográfusa — akinek **Mindenütt és sehol** című kötete egyszerű, szemlélődő, halk reflexiókat tartalmaz, nyilván inkább kapcsolódásul, semmint költői babérokra törekedve.

A **Zeneműkiadó** **A hét zeneműve** sorozatának új kötete (1974/3) ismét kitűnő elemzések egész során keresztül kínál izgalmas és tanulságos kalandozást a zenetörténetben. A Veszprém megyei Múzeumok Igazgatóságának kiadványaként jelent meg Tihanyban a magyarországi bábjiátság történetét bemutató kiállítás katalógusa, a **Vásári és művészeti bábjiátság Magyarországon 1945-ig**, amely tulajdonképpen önálló, hosszabb lélegzetű, fényképekkel illusztrált tanulmány a témáról. A házigazdó, nagy hozzáértéssel és kultúrával megírt könyvecske a kiállítás rendezőjének, **Belitska-Scholtz Hedvignek** a munkája.

A Gondolat Könyvkiadónál látott napvilágot **Magyar Bálintnak**, a kitűnő filmtörténésznek **Az amerikai film** c. könyve, az első hazai — de európai viszonylatban is jelentős — mű, amely az amerikai filmgyártás történetét a kialakulásától napjainkig követi nyomon. Az imponálóan gazdag anyagot feldolgozó, a szerző személyes mozi-élményeire és dokumentum-kutatásaira támaszkodó könyvet találozva nevezhetjük filmszociográfiának.

A Kecskeméti megjelenő **Forrás** c. irodalmi-kulturális folyóirat 10. októberi száma „**Fényképek Rónay Györgyről**” címmel portrét közöl az író, a költő és az irodalomkritikus barát arcvonásairól, **Lengyel Balázs** megörökítésében.

Régi adósságot törlesztett a Gondolat **Kiadó Hegel Esztétikájának** megjelentetésével. S bár a kötet vitatható kivonata az eredeti, háromkötetes műnek, kissé önkényesen tallóz benne és a szemelvényeket összekötő szövegek is hiányosnak tűnnek, örömlünk kell annak, hogy ez az alapvető munka, amelynek ismerete nélkül komoly esztétikai vizsgálódást nehéz elképzelni, végre napvilágot látott. A művészi szép általános elveinek és kategóriáinak megfogalmazásán kívül különösen érdekesek a nagy filozófusnak a különböző művészeti formákról adott elemzése, melyekhez hozzákapcsolja a körejük kiépült vallásos tudattárgyat is — így a romantikus művészet vallásos köréhez kapcsolja Krisztus megváltástörténetének, a vallásos szeretet élményének stb. ábrázolását —, valamint az egyes művészeti ágak rendszeréről alkotott nézeteit. Ugyancsak első ízben jelenteti meg a **Kiadó Oskar Koschka** memoárjait, **Életem** címmel. A világhírű festő, az expresszionizmus nagy alakja bár „langyos kereszténynek” nevezi magát, megható vallomást tesz istenélményeiről, ahogy ő mondja a „falon túli” megvilágításáról és azokról a szellemi lázakról, amiket Avilai Szent Teréz és a német misztikusok kelteket benne. Remek képeket fest kortársairól, a századéjő bécsi művészeti életéről és azokról a hatásokról, amelyek ízlését, világlátását és emberségét formálták.